

[Knud Hertling.]

sentligste årsager til mange sociale skader og menneskelig nedværdigelse. Den sociale nød i Grønland er stor, og der må nu gøres noget radikalt inden for socialforsorgen. Det vil være de ærede medlemmer bekendt, at hele spørgsmålet om den sociale sikring i Grønland hidtil er blevet varetaget af den grønlandske landskasse alene, altså uden statstilskud eller nogen form for refusion fra statens side. Spørgsmålet er nu, om denne tingenes tilstand kan opretholdes i dag ud fra socialpolitiske betragtninger. Kravene til den grønlandske landskasses økonomiske formåen stiger stærkt i disse år, og eftersom indtægtsmulighederne fortsat er begrænsede og i hvert fald ikke har mulighed for passende stigning, må man befrygte, at landskassens midler ikke vil kunne strække til til den påtænkte nødvendige udbygning af socialforsorgen i Grønland. Det er min opfattelse, at velfærdsstaten Danmark ikke længere kan være passiv tilskuer til den sociale nød i Grønland.

Under henvisning hertil skal jeg derfor henstille til den højtærede minister for Grønland snarligt at nedsætte et særligt udvalg, hvis opgave bliver at gennemgå hele det problemkompleks, der knytter sig til den grønlandske socialforsorg. Udvalget må således bl. a. tage stilling til, om udgifterne til forsorgen skal overtages af staten, på hvilken måde forsorgen og dens administration kan effektiviseres, hvilke andre sikringsformer end de eksisterende der bør indføres, og hvilke principper der bør følges i Grønland.

Et af de resultater, som er kommet fra Grønlandsudvalget af 1960, og som har givet anledning til en stærk reaktion både i Grønland og i Danmark, er udvalgets forslag om den fremtidige erhvervs- og lønningspolitik i Grønland og det i denne sammenhæng indførte fødestedskriterium. Der er ingen grund til at betvivle, at udvalget ved denne målsætning virkelig havde bestræbt sig på at nå frem til den efter udvalgets opfattelse mest retfærdige løsning. Imidlertid har denne målsætning givet anledning til en kraftig debat, og man kan uden overdivelse sige til en meget bitter strid mellem tilhængere og modstandere af denne målsætning. Lad mig straks — idet jeg dog her skal understrege, at mine ud-

talelser herom ikke fuldt ud deles af det andet grønlandske ærede medlem, hr. Rosing — forudskikke den bemærkning, at det ville være kortsynet af politikerne, både de danske og de grønlandske, at forsøge at bagatellisere modstanden mod denne politik, ikke blot fordi en betydelig del af den grønlandske befolkning er modstandere af den gennem en sådan politik udtrykte forskelsbehandling, men også fordi en sådan forskelsbehandling så dårligt harmonerer med den almindelige danskers opfattelse af retfærdig behandling af medborgere i samme rige.

Når man studerer de motiver, som har været afgørende for Grønlandsudvalgets målsætning inden for disse vigtige områder, nærmere, opdager man, at man med denne målsætning også i Grønland ønsker anerkendt den sammenhæng, der findes i alle samfund mellem befolkningens egen økonomiske aktivitet og fremgangen i indkomsterne. Dette princip, siger man, er en betingelse for, at den grønlandske befolkning kan bevare initiativ, arbejdsglæde og selvspekt.

Jeg vil absolut ikke modsige denne smukke motivering, såfremt dette princip var anerkendt i alle dele af det danske rige. Dette er imidlertid ikke tilfældet i nogen af de andre amter i Danmark. For disse gælder det, at fremgangen i befolkningens indkomster afhænger af nationens produktion som helhed. Det sidstnævnte princip ønsker man altså ikke anerkendt i rigets fattigste landsdel. Den må klare sig selv, så godt som den nu kan, og konsekvensen vil blive: i værste fald nedgang i indkomsterne og i bedste fald indkomststagnation i en uoverskuelig fremtid, eftersom landets vigtigste erhverv, fiskeriet, i det seneste par år har slået fejl. Dette medfører stigning i den allerede alt for store arbejdsløshed. Denne konsekvens, som er en følge af, at Grønland i relation til erhvervs- og lønningspolitikken ikke anerkendes som ligestillet landsdel, skaber hverken initiativ eller arbejdsglæde og i hvert fald ikke selvspekt.

Når Grønlandsudvalget af 1960 har lagt sig fast på det omtalte erhvervs- og lønningpolitiske standpunkt, hænger det i høj grad sammen med udvalgets ønske om at løse disse problemer ud fra rent økonomiske betragtninger. De mennesker, der udeluk-